

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Машинобудування та технічний сервіс машин

(назва кафедри)

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач кафедри МТСМ

 Сергій ВОРОНІН

«_____» _____ 2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Декан Будівельного факультету

 Олексій ДУДІН

«_____» _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ВИРОБНИЧА ТЕХНОЛОГІЧНА ПРАКТИКА

зі спеціальності

131 – Прикладна механіка

Освітні програми:

Організація паливно-мастильного господарства підприємств

ХАРКІВ 2025

Робоча програма практики ухвалена на засіданні кафедри «МТСМ», протокол №6 від 31.01.2025 р., узгоджена з методичною радою Будівельного факультету та затверджена деканом Будівельного факультету УкрДУЗТ.

Робоча програма практики зі спеціальності 131 «Прикладна механіка» розроблена відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого Міністерством освіти і науки України 8 квітня 1193 року.

Укладачі: професор Воронін С.В.
 ст. викладач Суранов О.О.
 зав. навч. лаб. Кебко О.В.

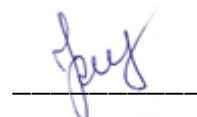

Завідувач кафедрою «МТСМ» Воронін С.В.

Голова методичної комісії
Будівельного факультету

Кравців Л.Б.

ЗМІСТ

1	Загальні положення	4
2	Мета і завдання виробничої технологічної практики	4
3	Компетентності і результати навчання	5
4	Відповідність освітньої компоненти глобальним цілям сталого розвитку до 2030 року	7
5	Організація і керівництво практикою	7
	5.1 Термін проведення, тривалість	7
	5.2 База практики	8
	5.3 Керівництво практикою	8
6	Права і обов'язки здобувачів вищої освіти у період виробничої технологічної практики	9
7	Зміст виробничої технологічної практики	10
8	Документація про проходження виробничої технологічної практики	10
	8.1 Вимоги до змісту і оформлення звіту з виробничої технологічної практики	11
	8.2. Відгук бази практики	11
9	Захист і оцінювання результатів практики	11
10	Список використаних джерел	12
	Додатки	13

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Робоча програма практики охоплює увесь період навчання здобувачів вищих навчальних закладів спеціальності 131 – «Прикладна механіка» згідно до навчальних планів відповідної спеціальності УкрДУЗТ.

Робоча програма практики містить перелік, термін проходження та основні положення про кожен вид практики та рекомендації щодо видів, форм, тестів перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких студенти мають досягти в залежності від форми навчання.

Практика здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців у вищих навчальних закладах залізничного транспорту і проводиться з врахуванням вимог «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» відповідно до виду практики у навчальному закладі або на виробничих базах практики.

Практика здобувачів вищої освіти передбачає одержання необхідного обсягу практичних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційних рівня бакалавра.

Залежно від конкретної спеціальності, спеціалізації та курсу навчання практика може бути навчальною, виробничо-технологічною, переддипломною.

2 МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Виробнича практика здобувачів вищої освіти є одним із важливих видів навчальної роботи і здійснюється з метою набуття виробничих навиків приймати самостійно рішення в реальних виробничих умовах. Вона покликана підготувати майбутніх фахівців до реальної практичної роботи, забезпечити належний рівень їхньої професійної підготовки. Метою виробничої практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих студентами у процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання професійних вмінь і навичок зі спеціальності, а також збір матеріалу для виконання звіту з практики.

Метою практики є оволодіння здобувачами сучасними методами, формами та знаряддями організації праці на залізничному транспорті, формування в них на базі одержаних у вищих навчальних закладах знань, компетентностей, професійних умінь і навичок для самостійної роботи у виробничих умовах за основними напрямками роботи, творчо застосовувати свої знання в практичній діяльності.

Основним завданням виробничої практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань з теоретичних дисциплін навчального плану, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на

підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, вивчення та опрацювання фактичного матеріалу з діяльності підприємства, відпрацювання вмінь, навичок та компетентностей з робітничої професії та спеціальності, а також збір фактичного матеріалу для виконання курсових робіт та проектів.

Основною метою практики є ознайомлення з роботою машин, закріплення та поглиблення теоретичних знань, які одержані в процесі навчання, детальніше вивчення конструкцій машин, організації та технології колійних, будівельних і вантажно-розвантажувальних машин. є набуття студентами професійних навичок та умінь за спеціальністю 131- Прикладна механіка, розширення, закріплення і систематизація теоретичних знань, отриманих при вивченні спеціальних предметів, на основі вивчення діяльності конкретного підприємства, установи, організації (далі підприємства). Набуття практичного досвіду, розвиток професійного мислення, прищеплення умінь та навичок організаторської діяльності в умовах трудового колективу, формування уявлень про утворення, класифікацію, методи дослідження нафтових дисперсних систем та надання знань, потрібних для здійснення аналізу якості нафтопродуктів та обґрунтованого підходу до свідомого використання продуктів нафтохімічного синтезу у життєдіяльності людини.

В цілому задача практики, крім чисто професійної підготовки, складається в придбанні досвіду організаторської і виховної роботи в трудовому колективі.

3 КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в прикладній механіці зокрема у сфері триботехніки та надійності машин, у процесі подальшого здобуття освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів механічної інженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 04 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 05 Здатність працювати в команді;

ЗК 06. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 08 Здатність спілкуватися іноземною мовою;

ЗК 09 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 12 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 13. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

ЗК 14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності:

ФК 01 Здатність до аналізу машин і конструкцій, їх матеріалів та процесів на основі законів, теорій та методів математики, природничих наук, в тому числі трибології, триботехніки та хімотології;

ФК 10 Здатність описувати та класифікувати широке коло технічних об'єктів та процесів, що ґрунтується на глибокому знанні та розумінні основних теорій та практик механіки, а також базових знаннях суміжних наук.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН 02. Використовувати знання теоретичних основ механіки, теплотехніки та електротехніки, трибології, триботехніки та хімотології для вирішення професійних завдань у сфері забезпечення надійності машин, якості та раціонального використання паливо-мастильних матеріалів;

РН 07. Застосовувати нормативні та довідкові дані для контролю відповідності технічної документації паливо-мастильних матеріалів, виробів і технологій стандартам, технічним умовам та іншим нормативним документам;

РН 08. Знати і розуміти основи інформаційних технологій, програмування, практично використовувати прикладне програмне забезпечення для виконання інженерних розрахунків, обробки інформації та результатів експериментальних досліджень;

РН 09. Знати та розуміти суміжні галузі (механіку рідин і газів, теплотехніку, електротехніку, електроніку) і вміти виявляти міждисциплінарні зв'язки прикладної механіки на рівні, необхідному для виконання інших вимог освітньої програми у сфері виробництва та експлуатації технологічних машин;

PH 10. Знати конструкції, методики вибору і розрахунку, основи обслуговування і експлуатації приводів машин і механізмів в умовах їх взаємодії з паливо-мастильними матеріалами;

PH 11. Розуміти принципи роботи систем автоматизованого керування технологічним обладнанням, зокрема мікропроцесорних, вибирати та використовувати оптимальні засоби автоматики;

PH 14. Здійснювати оптимальний вибір обладнання та комплектацію технічних комплексів для паливо-мастильного господарства підприємств;

PH 16. Вільно спілкуватися з професійних питань усно і письмово державною та іноземною мовою, включаючи знання спеціальної термінології та навички міжособистісного спілкування.

4 ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітня компонента сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

SDG 4 – Якісна освіта. Формує інженерні компетентності, критичне мислення та навички роботи з сучасними системами, що підвищує якість технічної освіти.

SDG 7 – Доступна та чиста енергія. Забезпечує розуміння принципів енергоефективності, роботи відновлюваних джерел енергії, систем керування електроспоживанням.

SDG 9 – Індустрія, інновації та інфраструктура. Сприяє розвитку інноваційних технічних рішень та модернізації енергетичної інфраструктури через опанування сучасних технологій і моделей.

SDG 12 – Відповідальне споживання і виробництво. Вчить принципам раціонального використання енергоресурсів, мінімізації втрат та екологічно безпечних технологій у виробництві та експлуатації електрообладнання.

5 ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

5.1. Термін проведення, тривалість

Виробнича технологічна практика здобувачів вищої освіти спеціальності 131 – «Прикладна механіка» проходить у терміни, передбачені навчальними планами та графіком навчального процесу УкрДУЗТ.

За навчальним планом освітньої програми – «Організація паливно-мастильного господарства підприємств» (ОПМ) виробнича технологічна практика проводиться на III курсі (6 семестр).

5.2. Бази практики

Виробнича технологічна практика здобувачів спеціальності 131- Прикладна механіка, які навчаються за кошти Державного бюджету та кошти підприємств залізничного транспорту, проводиться на базі залізниць, підприємств залізничного транспорту, їх структурних підрозділів, хімотологічних лабораторіях підприємств, науково-дослідних лабораторіях інститутів міста та інші установи, де є лабораторії з хімії нафтопродуктів.

Практика здобувачів спеціальності 131- Прикладна механіка проводиться на базі підприємств, які мають відповідати вимогам наскрізної програми спеціальності та обраного фаху, на базових підприємствах залізничного транспорту на підставі відповідної угоди між вищим навчальним закладом та підприємством, на інших підприємствах, які не відносяться до підприємств залізничного транспорту, за умови укладання індивідуального договору між вищим навчальним закладом та окремим підприємством, у наукових галузевих лабораторіях кафедри МТСМ. Здобувачі вищої освіти, які навчаються у ВНЗ без відриву від виробництва і працюють за профілем спеціальності, якій вони навчаються, можуть проходити виробничу практику на підприємстві за основним місцем роботи.

5.3. Керівництво практикою

Керівництво виробничою практикою здійснюють керівник практики від навчального закладу з числа досвідчених викладачів профільюючих кафедр, які брали безпосередню участь у навчальному процесі навчання спеціальності, за якою проводиться практика, та керівник практики від виробництва з числа найбільш досвідчених спеціалістів підприємства;

Керівник практики від навчального закладу:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом здобувачів на практику: інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, про порядок проходження практики та питань охорони праці, видачу студентам необхідних документів (направлення та індивідуального завдання)

- повідомляє здобувачам про систему звітності з практики, прийняту на профільюючій кафедрі а саме: подання письмового звіту, оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовку доповіді, повідомлення, виступу тощо;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів та проходження ними обов'язкових інструктажів з питань охорони праці;

- контролює виконання здобувачами-практикантами програми практики;

- входить до складу комісії із захисту звітів про практику;

- подає завідувачу кафедри, керівнику ЦНПП УкрДУЗТ письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення

проведення практики студентів.

Керівник практики від бази практики:

- створює необхідні умови для виконання здобувачами програми практики; забезпечує умови безпечної роботи на кожному робочому місці; організує проведення обов'язкових інструктажів з питань охорони праці, передбачених Типовим положенням про навчання з питань охорони праці, затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці від 17.02.99 р. № 17 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21.04.99 р. за № 248/3541;
- у тісному контакті з керівником практики від навчального закладу здійснює постійний контроль за роботою здобувачів, контролює правильність виконання всіх завдань на робочому місці;
- організує облік робочого часу;
- контролює виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- після закінчення практики готує **письмову** характеристику на кожного здобувача вищої освіти, у якій відображає рівень його професійної підготовки, здатність працювати в трудовому колективі, якість підготовленого ним звіту тощо.

6 ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПЕРІОД ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Перед початком практики здобувачі повинні ознайомитись із заходами та правилами з охорони праці та техніки безпеки на об'єкті, а також з правилами внутрішнього розпорядку.

Здобувачі зобов'язані дотримуватись внутрішнього розпорядку, який встановлено для співробітників організації, де проводиться виробнича технологічна практика.

Здобувачі вищої освіти вищих навчальних закладів залізничного транспорту при проходженні практики зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики, одержати необхідну документацію з проходження практики, індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- погодити з керівником практики від підприємства графік виконання програми та суворо його дотримуватися; погодити з керівництвом підприємства (організації) місце практики, посади, які буде займати студент, під час її проходження;
- пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони праці;
- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку, вимог трудового законодавства, передбачених для працівників бази практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою

практики, і вказівки керівників практики;

- при роботі на штатному робочому місці виконувати денні завдання якісно і своєчасно, суворо дотримуватись вимог охорони праці, трудової дисципліни і виробничої санітарії;

- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;

- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;

- своєчасно інформувати деканат факультету або керівника практики від ВНЗ про причину відсутності на практиці у разі хвороби чи інших поважних причин (з обов'язковим наданням підтверджуючих причину відсутності документів);

- своєчасно підготувати звіт та скласти залік з практики.

- користуватися наявною на підприємстві нормативною документацією, консультуватися з керівником з питань організації виробничого процесу;

- підбирати матеріали для звіту з практики.

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

7 ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст виробничої практики полягає у поглибленні та закріпленні теоретичних знань з дисциплін навчального плану, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, вивчення та опрацювання фактичного матеріалу з діяльності підприємства, відпрацювання вмінь, навичок та компетентностей з робітничої професії та спеціальності, а також збір фактичного матеріалу для виконання курсових робіт та проектів.

8 ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

По закінченні виробничої технологічної практики здобувачами вищої освіти, що працювали на робочих місцях, видається довідка-характеристика з відділу кадрів підприємства із зазначенням періоду роботи на практиці, яка є підтвердженням проходження практики.

Після закінчення практики здобувачі звітують про виконання індивідуального завдання.

Загальна форма звітності здобувача про практику - це подання керівнику практики від навчального закладу письмового звіту.

Письмовий звіт разом з іншими документами (довідкою-характеристикою з відділу кадрів підприємства, де була проведена практика), подається керівнику практики від навчального закладу.

Звіт про виробничу практику захищається здобувачем вищої освіти у керівника практики від навчального закладу.

Керівник від навчального закладу приймає залік до початку наступного семестру, який починається після практики. Залік за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента

8.1. Вимоги до змісту і оформлення звіту з виробничої технологічної практики

Після закінчення виробничої технологічної практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуального завдання (див. додаток 1)

Загальна форма звітності здобувача про практику – це подання керівнику практики від навчального закладу письмового звіту (додаток 2)

Звіт з виробничої технологічної практики повинен включати до себе такі розділи:

- короткий опис підприємства;
- опис парку машин і обладнання підприємства;
- опис технології виконання конкретних робіт;
- конструкція однієї з машин;
- охорона праці і техніка безпеки;
- висновки;
- література.

8.2. Відгук бази практики

Відгук керівника від бази практики надається у вигляді характеристики здобувача вищої освіти на фірмовому бланку підприємства (оформляється згідно документообігу підприємства).

9 ЗАХИСТ І ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Звіт про **виробничу технологічну** практику захищається перед керівником практики від навчального закладу. Залік за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписом керівника практики.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно

при виконанні умов, визначених навчальним закладом та погоджених з базовим підприємством.

Здобувач, який повторно не виконав програму практики або отримав незадовільну оцінку за практику, відраховується з вищого навчального закладу.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри МТСМ.

10 СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наказ Міністерства освіти України від 08.04.93р. №93 «Про затвердження положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»

2. «Положення про проведення практики студентів Українського державного університету залізничного транспорту (денної та заочної форми навчання) і слухачів Навчально-наукового інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів» Схвалено рішенням вченої ради Укр ДУЗТ протоколом №5 від 30 червня 2015 року.

3. «Положення про навчально-виробничий загін студентів УкрДУЗТ» від 30.05.2017р. №4

4. «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів залізничного транспорту I - IV рівнів акредитації» затвердженого наказом №94-Ц від 28.02.2008р.

5. «Положення про організацію та проведення практики студентів вищих навчальних закладів на підприємствах залізничного транспорту» затвердженого наказом Генерального директора Укрзалізниці №015-Ц/09 від 05.02.2013р.

ЗАВДАННЯ

на проходження виробничої технологічної практики здобувача вищої освіти денної форми навчання _____ спеціальності 131 – «Прикладна механіка».

Під час проходження практики необхідно:

1. Вивчити питання, які стосуються:

1) Опису організаційної структури підприємства _____

2) Вивчення парку машин і обладнання _____

3) Опису технології виконання робіт _____

4) Вивчення конструкції машини _____

5) Ознайомлення з технічною документацією на машину _____

6) Охорони праці по виконанню робіт на підприємстві _____

2. Отримати довідку з місця роботи з зазначенням строків роботи, яка є підтвердженням проходження практики

3. Підготувати та надати на кафедру звіт з проходження практики.

Керівник практики _____

Український державний університет залізничного транспорту
Кафедра «Машинобудування та технічний сервіс машин»

ЗВІТ З _____ ПРАКТИКИ

Розробив здобувач вищої освіти

групи _____

П.І.Б. _____

Керівник: посада, звання

П.І.Б. _____

Національна шкала:

Кількість балів: _____ Оцінка

ECTS _____

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)